

УДК 7.012:687.016
DOI 10.33625/visnik2022.01.039

Христина ШЕВЧУК

ID ORCID 0000-0002-7722-9167

Львівська національна
академія мистецтв

ДЕКОНСТРУКЦІЯ В КОЛЕКЦІЯХ УКРАЇНСЬКИХ ДИЗАЙНЕРІВ ОДЯГУ: ХАРАКТЕРНІ ОЗНАКИ ТА СПОСОБИ ЇХ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ

Шевчук Х. І. Деконструкція в колекціях українських дизайнерів одягу: характерні ознаки та способи їх інтерпретації. Стаття присвячена дослідженню основних ознак деконструктивізму в українському дизайні одягу періоду 2010–2021 рр., простежено основні художньо-композиційні та виражальні засоби деконструкції в українській моді, проаналізовано особливості їх інтерпретації та характерні комбінації ознак. На основі візуального дослідження, використовуючи аналітичний метод і метод порівняльно-історичного аналізу, систематизовано та узагальнено основні прояви деконструктивізму в сучасному українському дизайні. Для висвітлення специфічних особливостей фешн-деконструкції в Україні в загальному контексті явища використано структурно-функціональний метод.

Проведений аналіз колекцій одягу останнього десятиліття показав, що найчастіше в українському дизайні проявляються такі ознаки деконструктивізму, як оперування художніми прийомами й символами інших мистецтв і епох, акцентування на окремих елементах та їх поєднаннях, навмисне перебільшення, використання принципу асиметрії при побудові одягу (асиметрія крою та / або декору), динамічних, контрастних і хаотичних одягових конструкцій, відхід від класичних правил побудови одягу — переміщення елементів, переміна їх місцями, позірні алогічність. Аргументовано та показано на конкретних зразках, що українські дизайнери в основному послуговуються обмеженою кольоровою гамою, використовують природні кольори та фактури для підсилення форми, рідше — акцентні кольорові поєднання. Проілюстровано характерні засоби декорування з точки зору деконструкції, такі як технологічна недосконалість, розрізи, дірки, необметані краї виробів, а також специфіку використання нетекстильних матеріалів. Проаналізовано особливості проявів деконструкції в українському дизайні одягу та характерні комбінації ознак у творчості таких брендів одягу, як Elena Virepina, Dzhus, Ostel, Balossa, Juliya Kros, Vozianiv та інші.

Наукова новизна полягає в системному дослідженні основних ознак деконструктивізму в українському дизайні одягу на початку ХХІ ст., окреслено межі явища та специфіку його інтерпретацій в сучасній українській моді. Результати дослідження можуть бути використані дизайнерами для створення фешн-продукції, а також дослідниками для поглибленого вивчення явища деконструкції.

Ключові слова: деконструкція, деконструктивізм, український дизайн, проектування одягу, концептуальний дизайн.

Shevchuk K. Deconstruction in Collections of Ukrainian Designers: Specific Characteristics and Ways of Interpretation. This paper is a research of deconstructivism features in Ukrainian design within 2010 — 2021, the main artistic-compositional and expressive means of deconstruction in Ukrainian fashion are traced, the peculiarities of their interpretation and characteristic combinations of features are analyzed.

The main manifestations of deconstructivism in modern Ukrainian design are systematized and generalized on the basis of visual research, using the analytical method and the method of comparative historical analysis. To highlight the specific features of fashion deconstruction in Ukraine in the general context of the phenomenon, a structural-functional method is used.

An analysis of clothing collections of the last decade has proved that Ukrainian design often shows such signs of deconstructivism as operating with artistic techniques and symbols of other arts and eras, emphasizing individual elements and their combinations, deliberate exaggeration, using the principle of asymmetry in clothing constructing (asymmetry of sewing or decor), dynamic, contrast and chaotic clothing designs, departure from the classic rules of construction of clothing — moving elements, replacing them, seeming illogicality. It is argued and shown on specific examples that Ukrainian designers follow limit color and textures — natural colors for shaping, less often use accent color mix. Typical means of decoration in terms of deconstruction, such as technological imperfections, cuts, holes, unobstructed edges of products, specifics of the use of non-textile materials are illustrated. The peculiarities of deconstruction manifestations in Ukrainian clothing design and characteristic combinations of features in the work of such clothing brands as Elena Burenina, Dzhus, Ostel, Balossa, Juliya Kros, Vozianiv and others are analyzed.

Scientific novelty lies in systematic research of the main features of deconstruction of Ukrainian design at the beginning of the 21st century, outlines the boundaries of the phenomenon to define in modern Ukrainian fashion.

The results of the study can be used by designers to create fashion products, as well as by researchers for an in-depth study of the phenomenon of reconstruction.

Keywords: deconstruction, deconstructivism, Ukrainian design, fashion design, conceptual design.

Багатоаспектні та багаторівневі прояви деконструктивізму в дизайні одягу дають змогу говорити про впливи цього явища в проектуванні модного костюму на рівні форми, конструкції, кольору, матеріалів, фактур, а також побудови ціннісно-сміслового наповнення творів. Аналіз найбільш значущих для цього напряму колекцій одягу японських (Рей Кавакубо, Йоджі Ямамото, Іссей Міяке) та бельгійських (Мартін Маржієла, Анн Демельмейстер, Дріс ван Нотен та ін.) майстрів, а також дослідження основних філософських постулатів деконструкції дали змогу розібрати її на окремі складові, сформулювати харак-

терні ознаки деконструктивізму в дизайні одягу. Однак незаперечним є факт трансформації та розвитку явища не лише в часовому, а й у соціокультурному відношенні.

Сьогодні в українському дизайні одягу спостерігається значний інтерес до концептуальних форм творчості, ідейне наповнення стає вирішальним при проектуванні колекцій. Усе частіше можемо відчитати основні принципи деконструктивізму, їх комбінації та інтерпретації в колекціях одягу. Тому комплексний аналіз основних ознак деконструкції в українському дизайні є особливо актуальним, має практичне значення для проектування нових колекцій.

Ключові теоретичні положення деконструкції та основні принципи взаємозв'язку цих положень з проектуванням модного костюму достатньо широко висвітлені в працях як зарубіжних, так і вітчизняних авторів. Засадничі концепти деконструкції як філософського феномена, а також межі явища та його інтерпретацій розглядаються у роботах Г.-Г. Гадамера [2], пошукам зв'язків між деконструктивізмом, постмодернізмом і візуальним мистецтвом присвячена праця К. Норріса [21], а А. Бенджамін проводить паралелі між деконструкцією та побудовою тверджень, зокрема й у мистецтві [21]. Теоретичні основи деконструктивізму в межах дослідження архітектури сформульовано в дисертаційному дослідженні О. Криворучко [6].

Значний внесок у поглиблення розуміння деконструктивізму в контексті моди зробила К. Васильєва [1], що досліджувала взаємовідношення філософії деконструкції і моди. Елісон Джилл проаналізувала особливості деконструктивного процесу з точки зору формотворення, силуету та конструкції одягу [16], з точки зору використання матеріалів деконструкцію проаналізовано в роботі С. Блека [14], а Г. Кода аналізує особливості декоративних рішень [19].

Візуальний аналіз колекцій одягу останнього десятиліття свідчить про наявність впливів деконструктивізму на український дизайн одягу, що має свої характерні особливості та художньо-виражальні засоби. Однак розгляд наявних публікацій, що присвячені історії моди та історії дизайну, — З. Тканко [11, с. 35], О. Тканко [12], Ю. Легенького [7], М. Мельника [8], — свідчить про дуже побічне згадування даного феномена в українській фаховій літературі, вказує на відсутність комплексного дослідження деконструктивізму в Україні. Тому проблема визначення даного явища в українському модному процесі залишається актуальною. Метою даної статті є системний аналіз основних ознак деконструкції у творчості українських ди-

зайнерів одягу на початку ХХІ ст., дослідження її основних художньо-виражальних засобів та особливостей їх інтерпретації.

Філософське поняття «деконструкція» з точки зору моделювання одягу можна аналогічно трактувати як явище, що пов'язане з процесами розширювання, розбирання на складові частини, а також реконструкцією та рекомбінацією елементів загального об'єкта. Дизайнери-деконструктивісти піддавали сумнівам класичні правила побудови одягу, міняли місцями його основні структурні елементи, зміщуючи акценти та додаючи нові складові чи їх комбінації. Також одним із базових принципів деконструктивізму в дизайні одягу є умисна демонстрація нелогічності, дисгармонії та нефункціональності, що проявляється через показування назовні внутрішніх частин костюма: виточок, внутрішніх та наметувальних швів тощо. Заперечення практичного значення одягових конструкцій стає одним з основних аргументів для дослідниці Елісон Джилл, яка визначає деконструкцію в моді як «буквальне розчленовування одягу і втілення естетизованої нефункціональності, вираження нігілізму» [16, с. 25–26].

Характерні прояви деконструктивізму в дизайні одягу відображаються також у відмові від традицій: створення відкритої системи, що здатна до трансформацій, стирання опозицій між різноманітними асортиментними групами, функціональні трансформації речей та відмові від канонів гарного смаку [13, с. 85]. Для розуміння ролі деконструктивізму в сучасному дизайні одягу дуже важливим є те, що Ж. Дерріда, основний теоретик деконструктивізму, початково трактує його не як стиль чи як спосіб роботи виключно з формою, а як універсальну концепцію, що дозволяє створювати безкінечну кількість нових контекстів на будь-якому рівні творчості, від формотворення до змістового наповнення костюму [3, с. 56].

Основні концептуальні рішення деконструктивізму та їх художньо-виражальні засоби в проектуванні одягу мають свої специфічні особливості. Крім того, невизначеність поняття «деконструкція» провокує його різноманітні трактування в дизайні не тільки на регіонально-культурному та часовому рівнях, а й на рівні кожного конкретного митця.

Іссей Міяке, Рей Кавакубо та Йоджі Ямамото, що у 80-х рр. минулого століття започаткували деконструктивізм у моді, спирались у першу чергу на роботу з формою. Відштовхуючись від японської традиції носіння кімоно, вони відмовились від класичного кроєного одягу, створю-

Іл. 1. Elena Burenina. Весна–літо 2010.
URL: <http://designersua.com/page/about.html>

Іл. 2. Dzhus. 2021.
URL: <http://fashionweek.ua/uk/>

ючи одяг із суцільного шматка тканини, не підпорядковували одяг людській фігурі, не надавали йому гендерних ознак. Характерним для японських дизайнерів є використання різноманітних нетрадиційних матеріалів (дерево, очерет, папір), обмежена кольорова гама, в основному ахроматична. Використовуючи чорний і білий, модельєри збагачують ці кольори нюансами відтінків через використання фактури, текстур, форм, деталей [16], а також використання різноманітних дефектів тканин (мереживо з дірок, потертості), незавершеність виробів протиставляється абсолютній досконалості [11, с. 30; 14, с. 99].

Деконструктивізм, що отримав подальший розвиток у творчості бельгійських дизайнерів одягу, зокрема Мартіна Маржієлі, характеризується застосуванням нетекстильних матеріалів, поєднанням вишуканих тканин і речей із секонд-хендів, використанням насичених кольорів. Стосовно форми — чіткість, асиметричність, масштабність, деталізація та повторюваність елементів, акцентування на окремих елементах костюму, гіперболізація конкретних вузлів. Важливою для творчості

бельгійських дизайнерів є концептуальна складова, що відображається не тільки при створенні одягу, а й при його презентації.

На основі аналізу творчості ключових представників деконструктивізму в моді, з метою виявлення проявів деконструкції в українському дизайні, доцільним вважається визначення його базових ознак, що дасть змогу дослідити колекції на рівні матеріалів, кольору, конструкції, форми, декору тощо. Отже, основні ознаки деконструктивізму в дизайні одягу узагальнено можна сформулювати наступним чином:

1. Використання нетекстильних матеріалів та / або редімейдів.
2. Ахроматична кольорова гама (*природний колір матеріалу, відтінки вицвітання чорного*) та яскраві кольорові поєднання.
3. Силует одягової форми має побіжний зв'язок з людською фігурою або повністю відокремлений від неї.
4. Відхід від класичних правил конструкції одягу (*переміщення елементів, переміна їх місцями, позірна алогічність*).

Пл. 3. Balossa. Весна–літо 2017.
URL: <https://lvivfashionweek.com/>

Пл. 4. Dzhus. Осінь–зима 2021.
URL: <http://fashionweek.ua/uk/>

5. Внутрішні елементи одягу (*виточки, внутрішні шви, підкладка тощо*) замінюють зовнішні, принцип інверсії.
6. Використання принципу асиметрії при побудові одягу (*асиметрія крою та / або декору*), динамічних, контрастних та хаотичних одягових конструкцій.
7. Технологічна недосконалість виробів як декоративна мова (*дірки, потертості, необроблені краї виробів*).
8. Умисне нехтування практичними функціями одягових форм, їх елементів чи поєднань (*застібки внизу виробу, кишені на спинці, гіперболована загальна форма (куля, труба тощо)*).
9. Варіативність способів носіння та трансформації одягових форм (*одна й та сама річ може бути сукнею і верхнім одягом н-д*).
10. Оперування художніми прийомами й символами (*на рівні форми чи декору*) інших мистецтв та епох, акцентування на окремих елементах чи їх поєднаннях, навмисне перебільшення.

Для комплексного аналізу деконструкції в українському дизайні одягу, були відібрано

близько сорока колекцій, у яких найбільш виразно представлені вказані ознаки. Ці колекції демонструвались на Всеукраїнському тижні моди (Ukrainian Fashion Week) та Львівському тижні моди (Lviv Fashion Week) з 2010 по 2021 р. Досліджувані колекції представлені такими брендами, як Bevza, Bobkova, Dzhus, Elena Burenina, Iron Thread, Juliya Kros, Kir Khartley, Ostel, Polina Veller, Roussin, Rybalko, Balossa, Vozianov та інші.

Розглядаючи процес проектування одягу з точки зору деконструкції, насамперед варто зауважити особливості підбору матеріалів. Специфічний прийом деконструкції, який стосується використання нетрадиційних матеріалів для створення одягу, можемо прослідкувати в українському дизайні, починаючи з 2010-х рр. Так, наприклад, Elena Burenina у своїй колекції весна–літо 2010 використовує склеєні між собою вішалки для одягу замість топа (іл. 1), а в колекціях бренду Dzhus можемо спостерігати роботу з різними матеріалами, що імітують папір, полотно для малювання, мішковину (іл. 2). Особливим по-

Іл. 5. Iron Thread. Весна–літо 2022.
URL: <http://fashionweek.ua/uk/>

Іл. 6. ROUSSIN. Осінь–зима 2017/18.
URL: <http://fashionweek.ua/uk/>

питом серед сучасних українських дизайнерів користуються такі матеріали, як поліетилен, скотч, сміттєві пакети, огорожувальна стрічка, частинки будівельних матеріалів тощо (Ostel, Balossa, P. Veller, Voizianov).

Для фешн-деконструктивістів форма та матеріал важливіші за колір. Творіння цих майстрів вирізняються здебільшого ахроматичними та приглушеними відтінками, що підкреслюють, виявляють характер матеріалу та створену на його основі форму [8]. У колекціях бренду Balossa можна побачити роботу з великою кількістю ахроматичних кольорів. Різноманітні відтінки білого, що досягаються через міксування матеріалів, щільність тканини, використання ахроматичних принтів, створюють оптичні ефекти (іл. 3). У колекціях бренду Dzhus в основному спостерігаємо використання природних відтінків (іл. 2), але українські дизайнери дуже часто послуговуються і яскравими акцентними кольорами (P. Veller, 2021; Rybalko, 2014–2015).

Як уже зазначалось, концепція центральної людської фігури в проектуванні одягу зміни-

лася з появою деконструктивізму. Піддавалися сумнівам традиційні уявлення про верх і низ, були запропоновані динамічні одягові композиції, що визначили особливе сприйняття фігури в русі, причому костюм не впливав на форми людського тіла, а змінював тіло за рахунок авангардних форм [13, с. 85]. Саме такий силует одягової форми, що вибудовується автономно, незалежно від фігури, є відмінною особливістю бренду Dzhus (іл. 4).

Маніпуляції з одяговими конструкціями, відхід від класичних правил побудови одягу можна побачити у творчості бренду Balossa, чії колекції неодноразово демонструвалися на Львівському тижні моди. Візитівкою бренду є робота з білою сорочкою. Розбираючи її на складові частини, дублюючи окремі елементи, перемінюючи їх місцями, дизайнерка створює нові унікальні вироби цілком у дусі деконструктивізму. Архітектурність, поєднання геометричних ліній та абстрактних нашарувань, динамічні рухомі композиції, навмисне ламання форми — характерні прийоми у творчості мисткині. Варто також зазначити, що

Іл. 7. Vozianov. Перформанс «Заручені за часом». 2021. URL: <https://lvivfashionweek.com/>

Іл. 8. Elena Burenina. Весна–літо 2014. URL: <http://designersua.com/page/about.html>

робота з білою сорочкою, котра зазвичай трактується як елемент чоловічого гардеробу, ілюструє ідею стирання гендерних ролей, відображає концепцію сучасної жінки, дівочої та владної, яка бере безпосередню участь у творенні свого образу (іл. 3).

Застосування принципу інверсії (переміна місцями елементів) при проектуванні одягу зустрічається в українському дизайні також. Показування назовні внутрішніх частин одягу, наприклад припусків на шви, реструктурування виробів, демонстрацію внутрішніх вузлів можна побачити у бренду Dzhus. Однак характерною для бренду є швидше глобальна реконструкція загальної форми, а не його структурних елементів, цілеспрямоване переміщення складових прочитується лише в окремих роботах (іл. 4).

Аналізуючи принцип асиметрії при побудові одягу українськими дизайнерами, варто згадати характеристики деконструкції в моді, що стосуються побудови форми, які перелічує Сенді Блек. Ідеться про асиметрію загальної форми та її частин, зокрема низу виробу, комбінуван-

ня контрастних масивних елементів, розрізання традиційних конструкцій, щоби сформувати незавершені, поламані ділянки, про цілеспрямоване використання незавершеного краю для створення естетичного ефекту, особливий підхід до форми, що спотворює пропорції людського тіла [14, с. 99].

В українському дизайні, як уже згадувалося, ці прийоми виражені у творчості брендів Balossa, Dzhus. Однак на окрему увагу заслуговує останній: робота з формою на межі парадоксів, симетричність, яка в іншому контексті стає абсолютною асиметричністю, а також дослідження окремих елементів та їх зв'язків дають змогу говорити про вагомий внесок діяльності бренду Dzhus у розвиток деконструктивізму в Україні. У цьому разі варто провести паралелі з філософськими принципами деконструкції, її основними діями: «...показування, розбирання, вивід назовні, руйнування структури, “кістяка”, “нервової системи”; деструктурування, яке знімає структурні шари системи один за одним; ... вивід назовні, демонстрація ненадійних та схильних до руйна-

ції зчеплень і зв'язків формальної структури» [6, с. 7–8], що, на мою думку, цілком відображаються в колекціях бренду.

Дірки, потертості, необроблені краї виробів, їх технологічна незавершеність як декоративна мова представлені у творчості українських дизайнерів перш за все в роботах брендів Bobkova, Dzhus, Iron Thread, Juliya Kros, Ostel та частково в інших брендів. Цей принцип використання умисно зістарених матеріалів як пропагування естетики недосконалого, що започаткували японці [19, с. 8], активно використовується Іриною Джус (іл. 4). Iron Thread у колекції весна–літо 2022 комбінує шматки білої тканини, нитки яких утворюють додаткові фактури (іл. 5). Аналогічні прийоми декорування використовують у своїй роботі Yu. Kros і Balossa. Дефекти тканини, умисне забруднення вдало поєднані з елегантними тканинами в колекції Софії Русянович осінь–зима 2017/18, окремо варто відмітити забруднення білої тканини, які створюють ефекти тіней (іл. 6).

Умисне нехтування практичними функціями одягових форм, їх елементів чи поєднань знайшли своє вираження в колекціях українських брендів Bevza, Dzhus, Elena Burenina, Ostel, Polina Veller, Roussin, Rybalko, Balossa. Окремо варто відмітити концептуальний перформанс Федора Возіанова «Заручені за часом», у якому форми, що нагадують парашути, перш за все мають виконувати ідеологічну, а не практичну функцію (іл. 7).

Принцип концептуальної незавершеності в деконструктивізмі породжує необмежені способи носіння готового одягу, різноманітні трансформації та нові варіанти поєднання готових частин. Як уже згадувалось, найповніше в українському дизайні ці моменти представлені у брендів Dzhus (сумки, що виконують роль рукавів чи головних уборів (іл. 2)), Ostel і Balossa. До прикладу, комплекти одягу в бренду Balossa сконструйовані таким чином, що їх частини можуть бути сукнею, спідницею чи верхнім одягом — залежно від бажань носія, котрий сам обирає, яким чином зав'язати рукави чи в яку з дірок просунути голову (іл. 3). Тобто одна й та сама річ може мати інше прочитання в залежності від способу носіння та загального контексту.

Найважливішою ознакою деконструкції не тільки в українській моді, а й загалом у дизайні одягу є її ідейно-філософське навантаження. З цього приводу К. Васильєва зазначає: «...мода з безперечною послідовністю прагнула розглядати костюм як концептуальну систему. Цінність одягу як модного елементу формувалась за рахунок

його змістового наповнення» [1, с. 61]. У досліджуваних колекціях українського дизайну спостерігаємо оперування художніми символами та прийомами інших мистецтв, епох (іл. 8), акцентування на окремих елементах чи їх поєднаннях, навмисне перебільшення, підсилення значення окремих частин (іл. 4) з метою надати костюму нових трактувань і значень.

Висновки. Проведений аналіз вибраних колекцій одягу останнього десятиліття (2010 — 2022 рр.) дає змогу констатувати неоднорідність проявів деконструкції в українському дизайні. У зазначених колекціях деконструкція найчастіше проявляється в ідейно-змістовому наповненні: використання надбань, символів і знаків інших мистецтв (найчастіше в декоруванні виробів, рідше — як форма), підкреслення концептуального значення окремих елементів, гіперболізація, а також на формотворчому рівні — асиметричні одягові форми чи такі, що можуть трансформуватись в асиметричні, динамічні, хаотичні, реконструйовані композиції. Проілюстровано, що в колекціях українських дизайнерів деконструкція застосовується в роботі з класичними композиціями одягу, їх перерозподілом, нашаруванням, новими трактуваннями. У декоруванні виробів використовуються внутрішні шви, незакінчені краї виробів, зім'ятості. Для підсилення виразності форми українські дизайнери в основному використовують ахроматичні кольори та інші природні відтінки (Bevza, Dzhus, Juliya Kros, Balossa), однак можна спостерігати і яскраві кольорові акценти (Elena Burenina, Ostel, Polina Veller). Рідко, але все ж зустрічаються експерименти з нетрадиційними матеріалами, такими як поліетилен, клеюча стрічка, папір, вішалки для одягу (Elena Burenina, Polina Veller, Balossa 2020). Аргументовано та проілюстровано на візуальних прикладах, що основні ознаки деконструкції проявляються в українському дизайні по-різному, проте можемо говорити про специфічні комбінації ознак, які притаманні творчості кожного з досліджуваних дизайнерів.

Проведений аналіз основних ознак деконструкції та її художньо-виражальних засобів створює основу для ґрунтовніших досліджень явища в українському дизайні одягу. Тож перспективи подальших наукових розвідок — аналіз і дослідження явища деконструкції у творчості студентів-модельєрів (львівська та київська дизайнерські школи) на початку XXI ст., а також порівняльний аналіз творчості світових та українських дизайнерів-деконструктивістів.

Література:

1. Васильева Е. Деконструкция и мода: порядок и беспорядок. *Теория моды: одежда, тело, культура*. 2018. № 4. С. 58–79. URL: https://www.nlobooks.ru/magazines/teoriya_mody/50_tm_4_2018/article/20497/ (дата звернення : 11.11.2021).
2. Гадамер Г.-Г. Герменевтика и деконструкция / под ред. Штегмайера В., Франка Х., Маркова Б. В. Санкт-Петербург : Издательство Санкт-Петербургского государственного университета, 1999. 256 с.
3. Герасимова Ю. Л., Соснина Н. О., Булева О. Ю., Тимофеева М. Р. Возникновение и развитие деконструктивизма в дизайне костюма. *Омский научный вестник. Сер. : Общество. История. Современность*. 2019. Т. 4, № 1. С. 55–60. DOI: 10.25206/2542-0488-2019-4-1-55-60
4. Демшина А. Ю. Мода в контексте визуальной культуры: вторая половина XX — начало XXI в. Санкт-Петербург : Астерион, 2009. 105 с.
5. Ибраева А. Эволюция идей деконструктивизма в контексте современных концепций развития моды. *Central Asian Journal of Art Studies*. 2018. Т. 3, № 4. С. 85–101.
6. Криворучко О. Ю. Суть і місце деконструктивізму в архітектурі XX століття: автореф. дис. ... канд. архіт. : 18.00.01 / Національний університет «Львівська політехніка». Львів, 2008. 21 с.
7. Легенький Ю. Г. Метаистория костюма. Киев : НМАУ им. П. И. Чайковского, 2003. 284 с.
8. Мельник М. Т. Деконструкція як художній прийом створення фешн-продукції. *Вісник КНУКіМ*. 2009. Вип. 21. С. 97–104. URL: https://modoslav.blogspot.com/2020/04/blog-post_54.html (дата звернення : 11.11.2021).
9. Свинцова Е. В. Метод деконструкции в процессе проектирования одежды. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. 2013. № 2. С. 107–109. URL: <https://www.visnik.org/pdf/v2013-02-30-svintsova.pdf> (дата звернення : 11.11.2021).
10. Струмінська Т. В. Деконструктивізм, як засіб створення нових форм в одязі. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія : Технічні науки*. 2015. Вип. 1. С. 104–109. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vknutdtn_2015_1_16 (дата звернення : 11.11.2021).
11. Тканко З. Концептуалізм у сучасній моді: теорія і практика проектування. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*. 2013. Вип. 23. С. 26–37. URL: https://lnam.edu.ua/files/Academy/nauka/visnyk/pdf_visnyk/23/6.PDF (дата звернення : 11.11.2021).
12. Тканко О. Художні особливості костюма в колекціях українських дизайнерів одягу кінця XX — початку XXI століття. *Віче*. 2010. Вип. 13. URL: <https://veche.kiev.ua/journal/2075/> (дата звернення : 11.11.2021).
13. Шаталова Ю. В., Мироненко В. П. Авангардизм и деконструктивизм в творчестве современных западных модельеров. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. 2011. Вип. 2. С. 83–88. URL: <https://www.visnik.org/pdf/v2011-02-22-shatalova.pdf> (дата звернення : 11.11.2021).
14. Black S. *Knitwear in Fashion*. New York : Thames and Hudson, 2005. 192 p.

References:

1. Vasileva, E. (2018). Dekonstruktciia i moda: poriadok i besporiadok [Deconstruction and Fashion: Order and Disorder]. *Teoriia mody: odezhd, telo, kultura*, 4, 58–79. Retrieved from https://www.nloboomks.ru/magazines/teoriya_mody/50_tm_4_2018/article/20497/. [In Russian].
2. Gadamer, G.-G. (1999). *Germevntika i dekonstruktciia* [Dekonstruktun und Hermeneutik]. V. Shtegmaier, Kh. Frank, B. V. Markov (Trans.). Saint-Petersburg : Izdatelstvo Sankt-Peterburgskogo gosudarstvennogo universiteta. [In Russian].
3. Gerasimova, Iu. L., Sosnina, N. O., Buleva, O. Iu. & Timofeeva, M. R. (2019). Vozniknovenie i razvitie dekonstruktivizma v dizaine kostiuma [The emergence and development of deconstruction in costume design]. *Omsk Scientific Bulletin. Series Society. History. Modernity*, 4(1), 55–60. doi: 10.25206/2542-0488-2019-4-1-55-60 [In Russian].
4. Demshina, A. Iu. (2009). *Moda v kontekste vizualnoi kultury: vtoraiia polovina XX — nachalo XXI vv.* [Fashion in Context of Visual Culture: the second half of XX - beginning of XXI century]. Saint-Petersburg: Asterion. [In Russian].
5. Ibraeva, A. (2018). Evoliutiia idei dekonstruktivizma v kontekste sovremennykh kontseptcii razvitiia mody [Evolution of Ideas Of Deconstruction in the Context of Modern Concepts of Fashion]. *Central Asian Journal of Art Studies*, 3(4), 85–101. [In Russian].
6. Kryvoruchko, O. Yu. (2008). *Sut i mistse dekonstruktivizmu v arkhitekturi XX stolittia* [The essence and place of deconstructivism in the architecture of the twentieth century]. (Extended abstract of PhD thesis). Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine. [In Ukrainian].
7. Lehenkyi, Yu. H. (2003). *Metaistoriia kostiuma* [Metahistory of the costume]. Kyiv: NMAU im. P. I. Chaikovskogo. [In Russian].
8. Melnyk, M. T. (2009). Dekonstruktciia yak khudozhnii pryiom stvorennia feshn-produktsii [Deconstruction as an artistic technique of creating fashion products]. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts: Series in Arts*, 21, 97–104. Retrieved from https://modoslav.blogspot.com/2020/04/blog-post_54.html. [In Ukrainian].
9. Svintsova, E. V. (2013). Metod dekonstrukticii v protsesse proektirovaniia odezhdy [Method of the deconstruction planning of clothes]. *Bulletin of Kharkiv State Academy of Design and Arts*, 2, 107–109. Retrieved from <https://www.visnik.org/pdf/v2013-02-30-svintsova.pdf>. [In Russian].
10. Struminska, T. V. (2015). Dekonstruktivizm, yak zasib stvorennia novykh form v odiazi [Deconstruction, to create new forms of clothing]. *Bulletin of the Kyiv National University of Technologies and Design*, 1, 104–109. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/vknutdtn_2015_1_16. [In Ukrainian].
11. Tkanko, Z. (2013). Kontseptualizm u suchasni modii: teoriia i praktyka proektuvannia [Conceptualism in contemporary fashion: theory and practice of design]. *Bulletin of Lviv National Academy of Arts*, 23, 26–37. Retrieved from https://lnam.edu.ua/files/Academy/nauka/visnyk/pdf_visnyk/23/6.PDF. [In Ukrainian].
12. Tkanko, O. (2010). Khudozhni osoblyvosti kostiuma v kolektsiakh ukrainskykh dyzaineriv odiahu kintsia XX — pochatku XXI stolittia [Artistic features of the costume in the collections of Ukrainian fashion designers of the late

15. *Designers.Ua* : всеукраїнський онлайн-портал про життя та творчість українських дизайнерів. URL: <http://designersua.com/page/about.html> (дата звернення : 11.11.2021).
16. Gill A. Deconstruction Fashion: The Making of Unfinished, Decomposing and Re-assembled Clothes. *Fashion Theory*. 1998. Vol. 2, Issue 1. P. 25–49. DOI: 10.2752/136270498779754489
17. *Lviv Fashion Week* : офіційна сторінка Львівського Тижня Моді. 2009–2021. URL: <https://lvivfashionweek.com/> (дата звернення : 11.11.2021).
18. Kennedy A., Stoehrer B. S., Calderin J. Fashion Design, Referenced: A Visual Guide to the History, Language, and Practice of Fashion. Massachusetts : Rockport Publishers, 2013. 416 p.
19. Koda H. Rei Kawakubo and the Aesthetic of Poverty. *Dress*. 1985. Vol. 11, Issue 1. P. 5–10. DOI: 10.1179/036121185803657572
20. McLeod M. Undressing Architecture: Fashion, Gender, and Modernity. *Architecture, in fashion*. Princeton : Princeton Architectural Press, 1994. 414 p.
21. Norris C., Benjamin A. What is deconstruction? London : Academy Editions ; New York : St. Martin's Press, 1988. 56 p.
22. *Ukrainian Fashion Week* : офіційна сторінка Українського Тижня Моді. URL: <http://fashionweek.ua/uk/> (дата звернення : 11.11.2021).
- XX — early XXI century]. *Viche*, 13. Retrieved from <https://veche.kiev.ua/journal/2075/>. [In Ukrainian].
13. Shatalova, Iu. V. & Mironenko, V. P. (2011). Avangardizm i dekonstruktivizm v tvorcestve sovremennykh zapadnykh modelerov [Avant-gardism and deconstruction in creativity of modern western fashion designers]. *Bulletin of Kharkiv State Academy of Design and Arts*, 2, 83–88. Retrieved from <https://www.visnik.org/pdf/v2011-02-22-shatalova.pdf>. [In Russian].
14. Black, S. (2005). *Knitwear in Fashion*. New York: Thames and Hudson.
15. *Designers.Ua*. (N. d.). Retrieved from <http://designersua.com/page/about.html>. [In Russian & English].
16. Gill, A. (1998). Deconstruction Fashion: The Making of Unfinished, Decomposing and Re-assembled Clothes. *Fashion Theory*, 2(1), 25–49. doi: 10.2752/136270498779754489
17. *Lviv Fashion Week*. (2009–2021). Retrieved from <https://lvivfashionweek.com/>. [In Ukrainian & English].
18. Kennedy, A., Stoehrer, B. S. & Calderin, J. (2013). *Fashion Design, Referenced: A Visual Guide to the History, Language, and Practice of Fashion*. Massachusetts: Rockport Publishers.
19. Koda, H. (1985). Rei Kawakubo and the Aesthetic of Poverty. *Dress*, 11(1), 5–10. doi: 10.1179/036121185803657572
20. McLeod, M. (1994). *Undressing Architecture: Fashion, Gender, and Modernity. Architecture, in fashion*. Princeton: Princeton Architectural Press.
21. Norris, C. & Benjamin, A. (1988). *What is deconstruction?* London: Academy Editions; New York: St. Martin's Press.
22. *Ukrainian Fashion Week*. (N. d.). Retrieved from <http://fashionweek.ua/uk/>. [In Ukrainian & English].